

Zoeken naar je mooiste versie

Roman

door Tryntsje van der Steege

Michael Cunningham is geen schrijver van subtiele verwijzingen. Hij is zich sterk bewust van de westerse literaire traditie en maakt er dankbaar gebruik van, maar geeft er ook zelfverzekerd een volstrekt eigen draai aan. Voor *De uren* bouwde Cunningham voort op het werk van Virginia Woolf, in *Stralende dagen* speelt het werk van Walt Whitman een grote rol en in *Bij het vallen van de avond* worden onder andere James Joyce, Gustave Flaubert en Thomas Mann regelmatig aangehaald. Voor zijn nieuwste roman *De sneeuwkoningin* grijpt Cunningham terug op het sprookje *De sneeuwkoningin* van Hans Christian Andersen, maar ook Doornroosje passeert de revue, naast talrijke andere verwijzingen naar oude mythen en moderne muziek en popcultuur. Natuurlijk gaat het om de terugkerende symbolische elementen van sneeuw en ijsplinters en koude kleu-

ren in dit verhaal, dat zich afspeelt in de wintermaanden van 2004, 2006 en 2008. Maar meer nog gaat het om het belang van die sprookjes, mythen, dromen en verhalen in het algemeen en het (onbereikbare) voorbeeld dat ze bieden aan de personages in al Cunninghams boeken. Deze verhalen geven hun houvast en vormen het kader voor hun levens, die op het eerste gezicht redelijk op orde lijken te zijn, maar die worden gekenmerkt door vertwijfeling en besluiteloosheid. Cunningham tekent haarscherp de moderne mens en zijn voortdurende gevoel van tekortschieten in zijn streven 'ertoe te doen', het zoeken naar een manier om van betekenis te zijn, en de behoefte om de allermooiste versie van zichzelf te zijn.

In *De sneeuwkoningin* is Barrett Meeks ook zoekende. Op zijn 38e heeft zijn zoveelste geliefde hem gedumpt per sms, werkt hij na een onafgeronde studie en verschillende baan-

tjes en reizen uiteindelijk in een kledingzaak, en woont hij in huis bij zijn oudere broer Tyler en diens doodzieke vriendin Beth in de armoedige wijk Bushwick in New York. Vier dagen na de laatste verloren liefde ziet Barrett in Central Park een mysterieus blauwgroen licht dat veel indruk op hem maakt, maar zowel teken als toeval kan zijn. Zijn pogingen het te duiden en anderen met dezelfde ervaring te zoeken draaien op niets uit. Als Beths kanker enkele maanden later op wonderbaarlijke wijze geneest zou dat het gevolg kunnen zijn van het licht, maar wanneer ze uiteindelijk toch sterft, wat betekent het licht dan nog?

Broos en kwetsbaar

Beth is het sprookjesmeisje, de schone slaapster, de sneeuwprinses. Zij is broos en kwetsbaar, lief en ingetogen en daarmee compleet tegenovergesteld aan de overleden moeder van Tyler en Barrett – wier rol Beth wel heeft

overgenomen: zij brengt hen op vergelijkbare wijze nader tot elkaar en zorgt dat ze voor elkaar blijven zorgen. Beth op haar beurt heeft echter ook het gevoel tekort te

De prijs voor de beste bijrol gaat uiteindelijk naar de stad New York zelf

schieten, zowel in haar ziekzijn en het voor zich laten zorgen, als in het dankbaar zijn voor haar genezing.

Na Beths dood moeten haar naasten hun toch al wankele levensdoelen bijstellen. Tyler kon zich optrekken aan de zorg en de liefde voor Beth, die richting en structuur aan zijn leven gaven, en hijervaart zonder haar 'een vreselijke, onuitsprekelijke vrijheid'. Verder worstelt hij – worstelde hij al – met zijn creativiteit als muzikant. Hij heeft drugs nodig (denkt hij) om liedjes te schrijven, om de muziek te bereiken en binnen te laten 'en hij doet zijn best, god wat doet hij zijn best, maar wat hij te pakken krijgt is het nooit helemaal'.

Melancholisch

Cunninghams nieuwste roman is net zo magnifiek melancholisch als zijn eerdere boeken, geschreven in dezelfde stream-of-consciousness-achtige stijl met lange associatieve zinnen, en gedachten tussen haakjes. Deze manier van schrijven versterkt de

twijfel en onzekerheid van de personages, maar voert de lezer trefzeker mee in hun beleavingswereld: 'Dat rotliedje. Waarom, vraag Tyler zich af, is het zo weerbarstig, zo eigenzinnig en nodeloos moeilijk?' Hij heeft talent. Genialiteit streeft hij niet na (niet echt, niet in zijn hart – nou ja, af en toe misschien wel een beetje). Toch laten de personages minder indruk achter dan in bijvoorbeeld *Bij het vallen van de avond* en *De uren*. Tyler, Barrett en Beth zijn tot op zekere hoogte herkenbaar, maar blijven ongrijpbaar en soms onbegrijpelijk, doordat hun zoektochten te weinig concreet resultaat opleveren.

De prijs voor de beste bijrol gaat uiteindelijk naar de stad New York zelf. Cunningham brengt gebouwen, straten en de sfeer in de stad tot leven. Een deur 'gaat met een zucht open, een diep vermoeid geluid waar onuitputtelijk geluid uit spreekt', en 'zelfs in dit armoedige stadsgezicht – deze spookachtige, half verlaten buurt, [...] roept het prille ochtendlicht een kale schoonheid op: een vaag gevoel van aangetaste maar nog niet vervlogen hoop.' De stad bestaat, onvoorwaardelijk, en vervult zijn doel op een vanzelfsprekende manier die de moderne mens zich maar niet eigen kan maken.

i De sneeuwkoningin. Michael Cunningham. Vertaald uit het Engels door Marijke Versluys. Uitgeverij Prometheus Amsterdam, 19,95 euro

Mrs Dalloway

Michael Cunningham (1952) brak internationaal door met *De uren* *The Hours* in 1998, waarvoor hij de Pulitzer Prize en de PEN/Faulkner Award kreeg. Cunningham baseerde dit boek op *Mrs Dalloway* van Virginia Woolf, en verweeft erin de levens van drie verschillende vrouwen: Mrs Woolf in de jaren twintig in Engeland, Mrs Brown in de jaren veertig in Los Angeles, en de mo-

derne versie van Clarissa Dalloway in het New York van de jaren negentig. *The Hours* werd in 2002 prachtig verfilmd met Nicole Kidman, Julianne Moore en Meryl Streep in de hoofdrollen. Michael Cunningham schreef verder *Huis aan het einde van de wereld* (1990), *Bloedverwanten* (1995), *Stralende dagen* (2005) en *Bij het vallen van de avond* (2010).]

Foto: AFP

De kanon fan Fryslân as berneboek

Jeugd

troch Sigrid Kingma

As skoalmateriaal is de kanon fan Fryslân yn 11 en 30 finsters gearstald, wat in boek, in webside en tillefyzjemateriaal opsmitten hat. No is der fan dyselde kanon in berneboek makke dat as doel hat om de skiednis tagonklik te meitsjen foar bern. It boek is titele: *Gewoan gek op skiednis. Geweldige, spannende en bysûndere ferhalen oer Fryslân*. Yn de ynliding fertelle Fardau en Frido dat se gek op skiednis binne. Fardau makket it publyk waarm foar it boek: 'Fynsto it ek sa spannend om te lêzen oer hoe't it der lang lyn allegearre útseach?' Frido makket noch wat

reklame: 'Wolst mear witte?? Sjoch dan ek ris op www.11en20.nu.' Op de folgjende side wurdt dúdlik dat it

Oer it gehiel binne de ferhalen en strips de muoite wurdich

net in ferhalebok is dêr't de kanon yn ferfrisse is, mar in ynformaasjeboek.

De finsters wurde behanne-

le yn deselde folchoarder as it kanonboek dat ek docht; fan 'De ko' oantemei 'It Frysk'. De tekst is ek wakker gelyk, allinnich wurdt ynformaasje yn in oare folchoarder oanbean op ienfâldiger formulearre. Opmaaktechnysk sjocht dit boek der foar bern oantrekliker út as it oarspronklike kanonboek, mei in soad foto's en plaatsjes deromhinne. Fardau en Frido komme út en troch ek yn byld mei kommintaar op de ynformaasje yn in praatwolkje. Twa kear is der in stripferhaal ynpast, nammentlik by Grutte Pier en by Joast Hiddes Halbertsma en in pear kear is der in koart fiktyf ferhaal

skreaun dat past by it finster, lykas by it gedicht *Wobbelke* fan Gysbert Japicx.

Drompel net ferlege

Der sitte wolris wat mindere fynsten by, mar oer it gehiel binne de ferhalen en strips de muoite wurdich. Spitich is wol dat it boek in doelgroep oansprekt dy't fan skiednis hâldt want dêrmei wurdt de drompel om oer skiednis te lêzen net ferlege. Foar de Nederlânske skiednis is der ek soks op de merk, nammentlik in stripboekesearje *Van nul tot nu*. Dêr is krekt de ynstek dat de haadpersoan net sa goed is yn skiednis en der neat oan fynt, in per-

sonaazje dêr't de lêzer him of har makliker mei identifisearret. Dit boek mist in eigen ynslach, it is lykas it oarspronklike boek foar skoalgebrûk geskikt. Om't sa bot oan it format fan de kanonfinsters fêsthouden is, komme de ferhalen, dêr't krekt de measte eigenheid en kreativiteit yn sit, net goed út de ferve.

i Gewoan gek op skiednis. Geweldige, spannende en bysûndere ferhalen oer Fryslân. Afûk, 14,95 euro

